

ПОЛІТИЧНЕ І ГОСПОДАРСЬКЕ ПОЛОЖЕННЯ ПІДКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Підкарпатська Україна утворена з колишніх угорських комунітетів Берг, Унгвар, Мармарош і Земпаєн. Число всього населення досягає майже пів мільона. Са маленька національна держава є влучним праобразом висловленої демократії.

Сю державу покликано до життя під гаслом національного самоозначення — без всякої можливості для працюючого українського населення виявити свої бажання. Про його судьбу перемовили Вілсон, Масарик і Жаткович, не питаючи самого пролетаріату: з одної сторони представники американського і чеського великого капіталу, а з другої — штучно утворений руснацький середній буржуазний стан.

А вислідом цього є: незмирний гніт навіть в національному відношенні і в мові. Лише форма утиску стала іншою. На місце австро-мадярської бюрократії та мадярського феодального візиску прийшла чеська організація наслідства.

Підкарпатська Україна отримала автономію на папері! П'є середній стан — ледво що народжений — згорі в давах працюючої української маси на ласку чеського капіталу.

Вже з цієї одної обставини, що обсяг значення автономії обмежено тільки до справ віри і освіти, підчас коли промисловість, торгівля, фінанси, рільництво і т. д. становлять спільність з чехо-словацькою республікою, вже з цього наглядно видно, що угорська Україна може грати тільки роллю чеської колоніальної області. Облудники буржуазної демократії примінують негайно всілякі средства насильства, щоб дійсно зреалізувати сю договірну призану можливість візиску.

Замість мадярської асиміляційної політики, мадярського довільного суду і славетних виборів, настала диктатура мілітаризму та з легіонера вирождена чеська бюрократія.

На найбільшу славу висловницької демократії вимагають ся сьогодні для всіх політичних і професійних зборів дозволу від політичної та військової влади.

Український сільський робітник або мадярський промисловий пролетар намагаються порозуміти ся з чеськими бюрократами при помочі знаків, або перекрученої німецької мови.

Се є національні здобутки побідносною західної демократії!

Національна держава, в якій урядом можна вживати всесвітньої мови, тільки не національної мови працюючих мас! Не втворив ся навіть національний середній стан, позаяк тих кілька сот руснацьких сільських нотарів, попів, учителів і урядовців з господарських причин (економічних вигод) засмілювали ся з мадярською пануючою класою! Шойно тепер, після зміни кон'юнктури, прозвучали національні українські лозунги, а самі панове націоналісти Пуза і Бєскія тепер вчать ся української мови.

Національна держава на угорській Україні є наглядним доказом, що брехливі принципи національного самоозначення буржуазної демократії до нічого не пригоди, а тільки чире самоуправітве працюючих може утвердити, нове життя.

Підкарпатська Україна — се дійсно пролетарська країна. Пів мільона мешкавців — мусять бороти ся з країною бідністю. Класової противенства страшно заострили. Дрібні і середні власники гартів, мали або середні підприємства не грають ніякої ролі. На однім боці граф Шенборн зі своїми величезними грунтовими і діловими власностями — 240.000 моргів, — на другому боці

всі ново-народжені буржуазні партії, що шовіністичними лозунгами, пестрими патріотичними інтригами та програмами баламутять свідомість пролетаріату.

Найкрикливошою є русо-філська партія панів Гагатко і Бєскія. Тут можна знайти всякі партійні відтинки, починаючи від втікачів з денкінської армії і бувшого найми- та Тиси — Антона Бєскія, а скінчивши на бережних соціалдемократах. Их партійний орган "Русская земля" ніколи не одушевляв ся могутною ні на совітською Росією, бо їх ідеологом є Керенський, або царський режим.

Другу буржуазну партію становить автономна руснацька партія, якої провідником є губернатор Жаткович. Визначну роллю тут відіграють Остапчук, Ключурок і майор Буза, як також оба Клементс. Останні в разі потреби називають себе також соціалдемократами. Але всі вони хоч іє Інтернаціоналу, хоч про його суть і мету не мають належного розуміння.

Особливою фракцією є реакційна партія Волошина, яка з імені є руснацькою, а в дійсності має мадярську орієнтацію і складається з наемників Гортія і ворожих народних попів.

Всі ці міщанські партії, мило всяких ріжниць що до національних лозунгів, єднають ся в спільних змаганнях за ласку чеського правління і в своїй ненависті до революційного робітництва.

Органи Волошина і Пузи "Наука" і "Народ" є в однаковій мірі одушевляними приклонниками правління для політики і шкідливими для революційних змагань робітничих мас.

В протиставленню до націоналістичних, дрібноміщанських і реакційних партій побіжить пролетаріат одиноким революційним партією працюючих мас: Інтернаціональна Пролетарська Партія Підкарпаття, яка посідає справді силу та міць.

Са інтернаціональна соціалістична партія організувала маси в професійні союзи. Вона розпоряджає вже понад 50.000 революційно-настроєними сільськими та промисловими робітниками, котрі належать до III Інтернаціоналу. Се є ніні однією організовану масу на Підкарпатській Україні, що свідомо йде до своєї мети, а саме до здійснення пролетарської диктатури. Далека від всяких гнилих політичних компромісів, вона працює тільки в напрямі своєї остаточної цілі і своєї інтернаціональної обовязку.

При помочі могутнього руху за поліпшенням патії, добила ся вона підвищення заробітної платні о 200—300% підвищення, тому і положене робітництва тепер-е хоч трохи ліпшим. Український пролетаріат доказав свою дієву силу також політичними страйками проти Жатковича. Пан Жаткович, який гордо проголосив в своїм маніфесті строге глоблене робітників, мусів вже по трох днів під впливом загального політичного масового страйку зявинути в новій прокламації, що його зле зрозуміли, що він ніколи не хотів правити проти волі робітництва і т. д.

Підкарпатська Україна стала сьогодні узловою точкою східно-європейської проблеми. Гортівські бандити мадярської контрреволюції дивлять ся на сю країну як на шлях до злуки з польськими реакціонерами. Знова чеські капіталісти хочуть устроїти тут опірну точку для магізинювання сировини. Господарське і політичне значення сього краю знайшло свій вираз також в особливій трактатованій його в мирових договорах Антанта.

Але також в політиці робітничої революції відіграє ся країна важку стратегічну роллю. Працюючі маси зовсім добре розуміють своє інтернаціональне значення. Вони знають, що їх судьба є тісно зв'язана з побідною російською та українськими руйніцями і з

утворенням могутньої Всеукраїнської Радянської Республіки, і тому вони свідомі своєї цілі і є загорілими передніми борцями світової пролетарської революції.

Др. Рац (Сю статью написав для українських робітничих газет др. Рац, а прислав нам до поміщення в "У. Р. В." наш віденський кореспондент. Вона була також поміщена в віденських комуністичних газетах: німецькій "Kommunisten", польській "Swit" і українській "Нова Доба". — Ред.)

ВІСТІ З РУХУ МОЛОДИХ КОМУНІСТІВ.

Австрія. — Федерация Молодых Комунистів приняла всі рішення берлінського конгресу Інтернаціоналу Комунистичной Молодіжні відносно революційної тактики і здобуває шодня членів. Офіційний орган, який виходить щодва тижні, друкується ся в 3.000 примірниках. Орган носить назву "Ді Комунистичне Югенд" ("Комунистична Молодіж").

Югославія. — Організация революційной молодіжї творить федерацию; яка є чисто комунистичною. Називається ся Комунистична Федерация Молодіж. Членів-начислає вона около 5.000. Урядовий орган її "Червона Задача" ("Червоний Прапор") виходить щодва тижні.

Румунія. — Рух революційной молодіжї тут досить ще слабкий. Фінансово і інтелектуально залежить від Соціал-демократичной Партії Румунії. Тут і там організувано групи Молодых Робітників, які приймають рішення берлінського конгресу Інтернаціоналу Комунистичной Молодіж.

Греція. — В Греції є побіжнї групи молодых комунистів, а головню по більших містах як: в Афинах, Пірею, Салоніках, Вольо, Караліо і інших. Зараз обговорюють там можливість заснования федерацияї комунистичной молодіжї.

Болгарія. — В революційній русї молодіжї є тут два крила, соціал-демократичне і комунистичне. Оба крила дуже активні. Спільно видають як організаціяї, двотижневик "Малаека Правда" (Молода Правда), який виходить в кількох тисячах примірників і є наскрізь революційного духа.

Чехословакія. — Тут існують дві революційні організації молодіжї: одна з чехів, друга з німецьких елементів. Перша складається з ліричних елементів і є в тісній сполучі з Комунистичним Інтернаціоналом; друга, яка має свій головний осілок в Тепліц-Шенау, є більше опортуністичною і звязана з програмою чеських соціал-демократів. Последня видає часопис "Ді Юнге Вельт" ("Молодий Світ").

Литва. — Всі організації молодих соціалістів були здушені підчас німецької окупації. Тепер організація знова розвивається і завдяки обставинам дуже зміцніла.

Видає свій урядовий орган "Молодий Комунист" і кілька менших часописів. Много її членів служать при червоній армії.

Фінляндія. — Тут також колись цвітучі організації революційной молодіжї були здушені і знищені зовсім арміями окупачів. Зараз однак ті організації знова відбудовані і творять одну федерацияї, яка числить 20.000 членів. Прилучене її до Интер. Ком. Мол. є питанням на часі.

Норвегія. — Федерация з 12.000 членами, приняла всі рішення берлінського конгресу Инт. Ком. Мол. Видає свій тижневик "Клас Енгам Пен" ("Класова боротьба").

Швеція. — Тут існує федерация з 400 груп, в яких є понад 35.000 членів; організація є комунистичною. Урядовий орган федерацияї "Штурм-кларкан" має 30.000 циркуляції.

Голяндія. — Партія Троельстри має при собі органі-

зацію молодіжї, так звану Центральну Організация Молодых Робітників, яка приступила до Интер. Ком. Молодіжї. Офіційний орган тої організацияї, який виходить місячно і називається ся "Понге Соціаліст" ("Молодий Соціаліст"), має понад 2.500 циркуляції.

Бельгія. — Організация Молодых Соціалістів в Брюсселі оставила Соціалістичну Партію Бельгії і організувала Комунистичну Групу. Са нова організація видає вже свій орган "Комунистичний Робітник".

Іспанія. — Організация Молодых Соціалістів, яка існувала тут передим, приступила до протипарламентарной Комунистичной Партії Іспанії. Начислає около 8.000 членів.

Італія. — Тут виходить кілька часописів для просвічування молодых соціалістів. Центральний орган "Авангард" розходиться ся в 30.000 примірниках. Федерация Молодых Соціалістів чисить 50.000 добре стоячих членів і зростає з кожним днем. Виконавчий Комітет федерацияї порішив на своїм последім засіданню приграти повній комунистичну програму.

Швейцарія. — Організация молодых соціалістів, звано Лігаю Мол. Соц., порішила на своїм последім зїзді відорватись від Соціал-демократичной Партії Швейцарії, призанавши її ревизионістичною. Орган сїї Ліги "Ді Фрає Югенд" ("Свободна Молодіж") і "Югенд Інтернаціонал" ("Интернационал Молодіж") зїстали закриті державним розпорядженем. Последній виходить тепер в Німецькій і звідти пересилається до Швейцарії, а "Ді Фрає Югенд" виходить під іменем "Ді Нає Югенд".

Німеччина. — Побіжні організації молодіжї, основаних соціал-демократами більшовисті (шайдеманівцями) існують також слаба організація молодіжї при незалежних соціалістах. Відмінною однак від всіх і найдіяльнішою є організація "Фрає Соціалістичне Югенд" з 25.000 членів. Організация ся є дуже активною і чисто комунистичною. Видає вона свій власний двотижневик "Ді Юнге Гарде" ("Молода Гвардія").

Лист Горкого до Вєлса.

Дорогий Вєлс!

"Таймс" з 26. вїтня помістив на своїх сторінках оповідане одного Англіяца, який вернув з Росії; Англієць доносить, що в одній із комунальних харчевень в Петрограді він ізупу, в якій плавали людські пальші.

Якби ся дурниця була поміщена в влучній часописі, якої цілю дати корм поганим інстинктам товпи, — я, очевидно, не звернув би уваги на дикє поведене чоловіка, імовірно, подразненого і, здається, нерозумного, тому однак, що його оповідане найшло місце в "Таймс", я вважаю своїм обовязком завітати вам, що оповідач збрехав.

Повірте, дорогий Вєлс, ми Великороси всеж таки ще не дішли до канібальства і віримо, не діждемо до того, без огляду на те, що висококультурні держави Заходу намагаються ся утворити для Росії та відносини, які допомоги би скорішому і шкловитому одичію і генерації великоруського народу.

Живемо в таких днях, коли найбільш лихе виображене не може створити брехню і клевету, які були би страшніші за правду. Одною з таких відражачючих правд є нагітка на Росію, — краї, що намагає ся всю свою волю на творчість суспільного досвіду, який має, без сумніву, загальнолюдське, світове значення.

Годило би ся нас, Великоросів, лишити нашому розумови або нашому безумству, се і друге може бути однаково поучачоє для Європи.

Але Європа, в особі Англії і Франції, намагається ся нас задушити. Не думаю, щоб

се їй вдало ся, але можливо, що її політика відносно Росії кине Росію в сторону Азії. Не бачите ви в сїм можливий союз з народами Азії страшну небезпеку для культури Європи?

Для мене се питанє стає маревом.

Позвольте на закінченє сказати вам кілька слів про Леніна.

В "Таймс" говорить ся про роскоші і азійське раболїпіє, які бідутьби окружають сього чоловіка. Се — брехня.

Ленін цілковито далекий від захоплюванія ся своєю властю. По характері він — пуританин, він живе в Кремлі таксамо просто і скромно, як жив в Парижі, будучи емігрантом. Се дуже великий чоловік і чесний чоловік. Він грає в Росії роллю великанського паула, котрий неустойно оре землю запущену, неплідородную.

Повірте, що я не закриваю очей на відемні явища, викликані війною і революцією, але я бачу також, як в російській масі будить ся воля до творчости, як сей народ поступенно стає активною силою. А для мене актуалїзм — початок всіх початків, бо в початку було діяє.

Бажаю вам всього доброго Вєлс

М. Горкий.

З РОБІТНИЧОГО РУХУ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 23. серпня. — У Франції організує ся Комунистична Партія, котра отворто говорить про поваленє буржуазії після засад Третого Інтернаціоналу. Марселл Кашен, котрий від часу свого повероту з Росії став на чолі революційних соціалістів, привав всі свої зносини з обіданною соціалістичною партією, котру вважє хйба лише спільне ім'я.

Насамперед Кашен повідомив умовних провідирів між соціалістами і робітничими юніями, що по своїм повероті з провінції, куди він поїхав на два тижні, він розіє соціалістичну партію, хйба що вона в як найкоротшій часі прилучить ся до Третого Інтернаціоналу.

Коли такі умовні як Альберт Тома, Рендель і Ляфонт — последнє вигнали з Росії — не мають охоти піддатись під Третій Інтернаціонал, то нема сумніву, що в партії прийде до розламу, так як прийшло в Англії і Америці. Молодші члени майже всі є наскрізь більшовіками. Вони не тільки допомагають ся злучи з III Інтернаціоналом, але і є за негайною диктатурою пролетаріату у Франції.

До сего часу фактом було, що й признали в Москві, що у Франції не було провідирів, котрі могли би взяти на себе сей обовязок. Ніні однак Кашен є не лише готовим повести партію, але він рішучо обстоює, щоби виповісти війну французькій буржуазії. Для сего він старає ся злучитись з Центральною Конфедерацияю Праці, тільки поки що йому се не вдало ся. Конфедерация, хотра лучить в собі всі трейд-юнії, була готова: підтримати його заходи, щоби не допустити правління до вмішуванія ся в польськоросійську війну. Юнії готові були вийти на генеральний страйк, щоби поставити опозицію правлінству за його вмішуване ся в не свої спра-

ВИДАВНИЦТВО КУЛЬТУРА

Вже вийшла з друку давно пожадана для українських робітників книжка в українській мові під заголовком:

КОРОТКИЙ ВИКЛАД ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ

Написав А. Богданов, переклав на українську мову М. Д. ЦИНА КНИЖКИ \$2.50

Се є одна книжка з найкращих видань в українській мові. Обіймає около 400 сторін друку великого формату. Кожний, хто лише зміє читати по українськи, повинен її сейчас замовити. Замовлення шлать на адресу:

KULTURA PUBL. CO.
414 EAST 9 ST. — — — NEW YORK, N. Y.

ви. Однак юнії не мож було переконати, щоби вони приймали революційну програму. Все-ж таки юнії щораз більше добувають, що диктатура пролетаріату є одиноким виходом для робітників з капіталістичного ярма.

Платформа французької Конфедерацияї Праці буде означена на конгресі, який має відбутись на другий місяць в Орлеас.

Французькі соціалісти за вступленем до III Інтернаціоналу.

Французькі соціалістичні сили Кашен і Фросар, які брали участь в II конгресі III Інтернаціоналу, повернувші з Москви до Франції, зложили свої партійні мандати, Кашен участь у видавничій часописі "L'Humanite", а Фросар секретаріат партії. Зробили се тому, бо на найближшом конгресі французької соціалістичної партії поставлять внесенє на вступленє до III Інтернаціоналу.

Крім сего в центральній органі французької соціалістичной партії "L'Humanite" оголосили вони звіт з своєї поїздки по совітській Росії. Підчеркують вони силу совітського уряду, який поборовує всі так звонішні, як і внутрішні перепони, здинив побіч себе весь російський народ, так, що навіть меншовики беруть участь та є заступлені в совітах. Фросар і Кашен відбули великі збори в Сїтє де Паріс, на яких публично зложили звіт з своєї поїздки до совітської Росії. Збори прийняли резолюцію, в якій заявляють ся за призанем уряду совітів та вступленем до III Інтернаціоналу.

Інтернаціональний Конгрес металістів.

В Копенгадзі почав ся міжнародний конгрес металістів, на який зіїхало ся 53 делегатів з дванадцятиох країн, репрезентуючих понад 2 мільони організованого робітництва металевий промисловости. Треба зазначити, що багато делегатів не приїхало по причині паспортних трудностей, а російських представників прямо не допустили данський і норвежський уряди, побоюючись поширення більшовізму! Шо за безгранична галупорта і коротко-умність буржуазних посліпаків капіталізму, які хотять замкнути кордони своїх держав перед комунистичними думками, перед походом соціалістичной революції! Тому конгрес протестує проти такого хуліганського поведення висше згаданих країн і жадає допущення представників робітництва всіх країн на конгрес в Копенгадзі. Наряди і праці конгресу розпочали ся 20. серпня.

Переслідуване преси в Польщі.

По донесенням варшавьского "Роботніка" з 12. серпня віддано до превенційної цензури одинокіми жидівських соціалістів п. з. "Fereinigte". Коли однак редактори одинокій Гельборн і Бамбер прийшли до цензури довідались про долю видавництва, арештовано їх на місці. По словам "Роботніка" — "арештованє людей, які віддають свої писана до цензури, се подія не чувана, навіть за часів царської цензури".